

**Monestir
de Poblet**

FUNDACIÓ
**Centre
Internacional
de Música
Antiga**

14 – 16 AGOST 2014
II Festival de Música Antiga de Poblet
“Les mil i una nits de Músiques”

Escotar la música ja no es suficient, hem de veure-la.
Igor Stravinski

Situat al peu de les muntanyes de Prades, Tarragona, a la comarca de la Conca de Barberà, l'imponent arquitectura cistercenca del Reial Monestir de Santa Maria i la seva comunitat monàstica acolliran aquest proper estiu el **II Festival de Música Antiga de Poblet**, consolidat amb gran èxit l'any passat sota l'emblemàtic títol de *Les mil i una nits de músiques*. Tres seran les propostes d'aquestes prometedores vetllades de nit d'estiu que vindran de la mà del cor de La Capella Reial de Catalunya i l'orquestra d'instruments originals Hespèrion XXI, celebrant amb justificada eufòria els seu 40è aniversari, conjuntament amb un excepcional grup de cantants i músics solistes invitats.

Cada proposta representarà una branca de la tasca investigadora y artística de Jordi Savall: la unió de cultures aparentment discordants mitjançant les seves músiques, ajuntant-les en un missatge de pau ('Orient-Occident'); la recerca de músiques al voltant d'un fet tan natural i habitual com simbòlic i inspirador ('Invocació a la Nit') i la recreació de les músiques al voltant d'un personatge i d'una etapa històrica ('Les Músiques del Temps del Greco').

El Reial Monestir de Poblet va rebre l'any 1991 la distinció de Patrimoni Mundial per la UNESCO i Jordi Savall va ser nomenat l'any 2008 *Artista per la Pau* dins del marc del programa d'Ambaixadors de Bona Voluntat, també de la UNESCO. Una vegada més, aquest marc i aquests músics marcaran el punt de referència d'uns concerts únics i insubstituïbles, a un Festival que ja s'ha convertit en cita europea pels amants de la Música Antiga.

Dijous, 14 Agost de 2014
Primer Concert (a l'esplanada)

Les Mil i Una nits: Orient-Occident

Diàleg de les músiques otomanes, jueves i cristianes de la Mediterrània

HESPÈRION XXI

Lior Elmaleh *cant* (Israel)
Gürsoy Dinçer *cant* (Turquia)
Irimi Derebei *cant* (Grècia)
Moslim Rahal *ney* (Síria)
Haïg Sarikouyoumdjian *duduk* (Armènia)
Yurdal Tokcan *oud* (Turquia)
Hakan Güngör *kanun* (Turquia)
Dimitri Psonis *santur & moresca* (Grècia)
Pedro Estevan *percussió* (Espanya)

Jordi Savall

Viola d'arc, lira, rebab
& *direcció*

El reconeixement de tota cultura independentment de la seva importància o prestigi, és una part essencial del diàleg cultural, i també per això mateix avui ens sembla més important que mai creure que, amb el llenguatge de la música, l'intercanvi d'idees i d'emocions, amb músiques i músics d'orígens i cultures tant diferents, és possible i necessari. Escoltar les cançons i les músiques d'aquest concert Orient & Occident, subtilment compilades per Jordi Savall, no és una experiència qualsevol, car a l'emoció estètica s'afegeix el sentiment encara més intens de la comunió entre pols o extrems que creïem oposats. Per tornar a donar a la nostra humanitat desorientada alguns senyals d'esperança, cal anar més enllà d'un diàleg de les cultures i de les creences, i avançar amb fermesa a través de l'art vers un diàleg de les ànimes.

Les Mil i Una Nits: Orient-Occident

Diàleg de les músiques otomanes, jueves i cristianes de la Mediterrània

ALGÈRIA *Invocació Rebab & percussion*
ISRAEL *Kamti Beivshan Layla* (del Càntic dels Càntics)
FRANÇA *La Quarte Estampie Royal*
XIPRE *Dentri* (Dansa & cançó, trad. ortodoxa xipriota)

SEFARDITA *Paxarico tu te llamas* (instr.)
ISTANBUL *Hisar Ağir Semat* Buhuri Zade Mustafa Efendi
TURQUIA *Der makām-ı Uzzâl Sakîl "Turna" Semâ'î* - Mss. D. Cantemir
JERUSALEM Cançó: *La Moledet shuvi roni*

ITÀLIA *Lamento di Tristano* (instr. Trecento)
OTOMÀ *Gazel* (Improvisació, Poema de Fuzuli)
OTOMÀ *Der makām-ı Hüseyinî Sakîl-i Ağa Rızâ* (Mss. 89)
XIPRE *Konialı* (Dansa i cant, turc & grec)

CATALUNYA *Si ay perdut mon saber - Ponç d'Ortafà*
OTOMÀ *Rast nakış beste* Hace Abdülkadir Meragi
SEFARDITA *El rey Nimrod* (Tradicional sefardita)
XIPRE *To giasemi* (trad. ortodoxa xipriota)

ISTANBUL *Ene Sarére* (Tradicional armènia)
OTOMÀ *Hisar Buselik Şarkı* Tanburi Mustafa Çavuş
ITÀLIA *Saltarello* (instr.)
ISRAEL Cançó: *Shuvi nav shi*

GRÈCIA *Apo xeno meros*
MARROC & ISRAEL *Ghazali tal jähri*
RODES *Durme, hermosa donzell* Cançó de bressol sefardita
ISTANBUL *Üsküdar*
& tots junts

Els solistes:

Lior Elmaleh

Nascut a Qiryat-Shmonà, Lior Elmaleh va iniciar la seva educació musical a mans del ben conegut poeta andalusí Nissim Shoshan, i va continuar al Ramat Gan Conservatory. A l'edat de tretze anys ja havia començat a fer interpretacions a Israel i a l'estranger, i aviat aconseguí la reputació de ser un dels millors cantants moderns de poemes tradicionals de piyyutim, poemes litúrgics sefardites i magrebins. Al finalitzar el servei militar s'incorporà a l'Israel Andalusian Orchestra dirigida pel Dr. Avi Amzaleg, on encara avui dia és primer solista.

Elmaleh ha establert una nova orquestra andalusí, l'Andael; actua amb l'Andalusian Ensemble, i ha creat el seu propi conjunt de flamenco-fusió amb el guitarrista Hanan Levy i el virtuós llaütista Nabil Khalidi. Actualment Elmaleh treballa estretament amb l'Ethnomusicology Department of the Hebrew University de Jerusalem en la conservació dels antics tresors musicals de la cultura jueva. Aquest projecte de més de dos anys de treball és el primer intent en la història d'enregistrar el Shirat Habakashot, un recull de poemes tradicionals centenaris procedents del patrimoni jueu, magrebí i sefardita.

Gürsoy Dinçer

Nascut a Bayburt, Gürsoy Dinçer inicia els seus estudis de cant al Conservatori Estatal de Música Clàssica, a la Universitat d'Istanbul l'any 1996, on es graduà el 2003. Un cop finalitzats els seus estudis, fou contractat com a artista vocal per la TRT Istanbul Radio i per la Televisió Estatal turca. Això li donà l'oportunitat de treballar amb diversos directors d'orquestra entre els quals Feridun Darbaz, Rıza Rit, Süleyman Erguner, A. Kadri Rizeli, Doğan Dikmen i Hasan Esen. Des de 2005, Gürsoy imparteix classes de Música Clàssica Turca al Conservatori Municipal Kocaeli Golcuk. Ha estat nomenat Artista representant de la Cultura i la Música d'Istanbul pel Ministeri de Cultura i Turisme de Turquia. Gürsoy Dinçer, acompanyat pel seu grup, té una important presència concertística dins i fora de Turquia.

Irini Derebei

Nascuda a Atenes, va estudiar cant clàssic amb Marina Gkrilovits, i immediatament es va fer familiar amb la música tradicional bizantina i occidental. Al mateix temps estudiava percussió, la flauta *kaval* i el llaüt de Constantinoble. Aquesta varietat de sons ha fet que desenvolupi un so personal i únic que ha incorporat a diferents registres personals.

El 1993 va crear, amb la col·laboració de Karolos Kouklajis i Zacharias Spyridakis, el grup Palaiina Seferia. Des d'aleshores ha treballat intensament en la recerca de partitures oblidades per a instruments cretencs similars a les flautes, com el *thiampoli* i el *bulgari*. Les seves col·laboracions amb els músics grecs més rellevants han estat en concerts al costat de Nick Mamangakis, Vangelis Papathanasiou, Christos Leontis, Yannis Markopoulos, Marios Frangoulis i Chronis Aidonidis, i també amb nous compositors com ara Tatiana Zografou i Dimitris Maramis.

Divendres, 15 Agost 2014

Segon Concert (a l'esplanada)

Invocació a la Nit

HARMONIA DE LES NACIONS

1670 – 1800

Obres de A. de Cabezón, J. Dowland, S. Scheidt,
A. Valente i M.A. Charpentier

HESPÈRION XXI:

CONJUNT DE VIOLES DE GAMBA

Jordi Savall, direcció

En els nostres temps l'existència de l'electricitat, motor de constants activitats nocturnes, ha fet perdre el sentit que tenia la nit en el Romanticisme. Fins aleshores, la nit va ser el que havia estat des de fa temps immemorials: un espai on la foscor convidava a creuar el llindar entre la vida real i el misteri que l'envolta. La nit era un sinònim de foscor i misteri, de por i d'un món desconegut, però també sinònim de silenci, de màgia, de meditació i d'inspiració.

En aquest espai nocturn, la música ha ocupat sempre un lloc preferent, des de les serenates nocturnes del classicisme, la música per a cerimònies religioses que tenen lloc durant la nit (com els Oficis de Tenebres de Divendres Sant), les cançons de bressol o les peces vocals d'ambientació amorosa en hores nocturnes.

A fi de retre homenatge a la nit i després d'una exhaustiva recopilació de peces, Jordi Savall ha escollit per aquest concert algunes de les més belles obres instrumentals associades de forma directa o indirecte a la nit, el somni i les celebracions de pau i de dol.

Invocació a la Nit

HARMONIA DE LES NACIONS

Cançoner de Calàbria
(Anònim ca. 1530)
Antonio de Cabezón
(1510 – 1566)

Estas noches à tan largas (villancet)
Si la noche haze escura
Diferencias Sobre 'La Dama Le Demanda'
Pavana con su glosa

Alfonso Ferrabosco the younger
Anthony Holborne
William Brade
(1560 – 1630)

Dovehouse Pavan à 5
The Teares of the Muses à 5
Mohrfields à 5
The Satyrs' Dance

Samuel Scheidt
(1587 – 1654)

Paduan a 4 Voc. (Cantus VI)
Galliard A 4 Voc. (Cantus VII)
Alamande A 4 Voc. (Cantus XVI)
Canzon A 5 Voc. Super Cantionem
Gallicam (Cantus XXIX)

* * *

Giovanni Maria Trabaci (1575-1647)
Tarquinio Merula (1594-1665)
Giovanni Maria Trabaci
Biagio Marini (1594-1663)

Consonanze Extravagante
Canzona a 4
Durezza e Ligature
Passacaglio

Matthew Locke
(1630 – 1677)

Consort II In D Minor/Major à 4:
Fantazie In D Minor
Courante in D major
Ayre in D major
Saraband in D major

Marc-Antoine Charpentier
(1643 – 1704)

Concert pour 4 Parties de Violes, H. 545:
Prelude
Allemande
Gigue Anglaise
Gigue Française
Passacaille
La Nuit (H.416)

Dissabte, 16 Agost 2014
Tercer Concert (a l'església)

EL GRECO

(1541-1614)

Les Músiques del temps del Greco
Obres de H. Isaac, C. De Morales, H. Parabosco, J. Des Prez,
T. Luis de Victoria i anònims

LA CAPELLA REIAL DE CATALUNYA

María Cristina Kiehr *soprano*

David Sagastume *contratenor*

Víctor Sordo *tenor*

Lluís Vilamajó *tenor*

Furio Zanasi *baríton*

Daniele Carnovich *baix*

HESPÈRION XXI

Sergi Casademunt *viola de gamba*

Philippe Pierlot *viola de gamba*

Xavier Puertas *violone*

Jean-Pierre Canihac *cornetto*

Daniel Lassalle *sacabutx*

Béatrice Delpierre *xirimia*

Josep Borràs *sacabutx*

Andrew Lawrence-King *arpa*

Xavier Díaz-Latorre *tiorba & guitarra*

Dimitri Psonis *santur & morisca*

Hakan Güngör *kanun*

Pedro Estevan *percussió*

Jordi Savall

viola de gamba i direcció

EL GRECO

(1541-1614)

Les Músiques del temps del Greco

L'exhaustiva faceta de Jordi Savall com a reconstructor musical d'èpoques i personatges prossegueix després de les meticuloses ambientacions històriques de personalitats reals o irreal, però sempre decisives en el pas dels temps d'una manera rellevant, com Don Quixot, Cristòfol Colom, o Joana d'Arc. Ara és el torn d'un protagonista tan singular com el Greco, de qui es commemora el quart centenari del seu decés. En aquest programa d'estrena absoluta es narraran musicalment moments clau que aquest monumental pintor va viure i que, sense cap mena de dubte, van influir en el seu art: la Pau d'Augsburg (la pau de les religions); la Pau de Cateau-Cambrésis entre Espanya, França i Anglaterra; la seva estada amb Ticià a Venècia, la batalla de Lepant, la seva arribada a Toledo al servei de Felip II, el fracàs de l'Armada Invencible o l'expulsió dels moriscos. Escoltem la història.

I

De Creta a Itàlia

1541 Neix Doménico Theotocópouli conegut com el Greco a Candia, Creta.

1 Anònim (Creta) *Apoxe no meros*

1554 Matrimoni de Felip II amb Maria I d'Anglaterra.

2 Anònim (anglès) Ronda – La Represa (instr.)

1555 La Pau d'Augsburg, dita Pau de les Religions, que resol el conflicte de les guerres de religió a Europa; els prínceps protestants eren lliures d'escollir la seva religió.

3 Heinrich Isaac/Lutero *Oh Welt ich musst dich Lassen*

1556 Abdicació de Carles V a favor del seu fill Felip II.

4 Josquin/Narvèez *Mille regrets* (instr.)

1558 Mort de Carles V.

5 Cristóbal de Morales *Circundederum me*

1558 Saqueig de Ciutadella de Menorca per pirates turcs.

6 Marxa Turca (instr.)

1559 Pau de Cateau-Cambrésis entre Felip II d'Espanya, Enric II de França i Isabel I d'Anglaterra.

7 Hieronimus Parabosco *Da Pacem Domine*

1567 El Greco assoleix el títol de Mestre a Creta.

8 Anònim (Creta) Koniali (instr.)

1567 El Greco deixa Creta, i viatja a Venècia. Estada al taller de Ticià. També va estudiar a Pàdua, Vicenza, Parma, i Florència.

9 Cipriano de Rore *Anchor che col partire* (Madrigal)

1568 Rebel·lió morisca a les Alpujarras de Granada.

10 Mowachah *Billadi askara min aadbi Llama* l'Àndalus

1570 El Greco s'instal·la a Roma al Palau del cardenal Alessandro Farnesio al seu servei.

11 Heinrich Isaac *Nasci, pati, mori*

II

D'Itàlia a Espanya

1571 Els turcs recuperen Xipre, malgrat l'heroica defensa de Famagusta.

12 Anònim Otomà *Maqam* (instr.)

1571 Batalla de Lepant. Victòria de la Lliga Santa sota el comandament de Dom Joan d'Àustria sobre la flota de l'imperi otomà.

13 Joan Brudieu *Escolteu, escolteu.. [..les bones noves de Lepant]* (Madrigal)

1577 El Greco es troba a l'Escorial al servei de Felip II. El mateix any s'instal·la a Toledo.

14 *Diego Ortiz Toledano La Spagna* (instr.)

1580-1590 El Greco pinta la major part de les seves obres més conegudes, *El cavaller de la mà al pit*, *L'enterrament de Comte d'Orgaz* i *El martiri de Sant Maurici*.

15 Nicolas Gombert *Dezilde al cavallero* (villancico)

1588 Fracàs de l'Armada Invencible de Felip II contra Anglaterra.

16 Anònim/Lope de Vega *Ya es tiempo de recoger*

1598 Mort de Felip II i coronació de Felip III al tron d'Espanya.

17 Ambrosio Cotes *Philippus Rex Hispaniæ (Fanfarria & Osanna)*

1609 Expulsió dels moriscos.

18 Lamentació morisca

1611 Mor Tomás Luis de Victoria

19 Tomás Luis de Victoria *Vexilla Regis prodeunt*

1613 L'Imperi Otomà ataca Hongria

20 Anònim Otomà *Marxa Turca* (instr.)

1614 7 d'abril, mor a Toledo El Greco. És enterrat a Santo Domingo l'Antic.

21 Tomás Luis de Victoria *Versa est in luctum (Motectum, Officium Defunctorum)*

Bellaterra, 2014